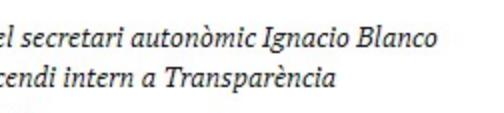

CONVERSES

La Mare Monstre Per [Marta Roqueta](#)

09.01.2020

Segueix-nos a Facebook per assabentar-te dels nostres darrers reportatges

 Magrada A 22 mil persones els agrada. Siges el primer de les teves amistats.

Fa nou anys, **Lady Gaga** presentava el “**Manifest de la Mare Monstre**” com a pròleg del primer single del tercer àlbum d'estudi, *Born this way*. Amb el manifest, ple de referències a l'espai exterior i la maternitat, híbrida entre una **deessa electrònica** i la mare-alien, la cantant estatunidenca s'erigia com la reina dels diferents, com bé demostra **el seu ganxo dins la comunitat LGTBI**.

Lady Gaga, però, no és la primera mare-monstre. La corona, sobretot dins la comunitat feminista, encara l'ostenta **Donna Haraway** (Estats Units, 1944). Fa trenta-cinc anys, la filòsofa i biòloga va publicar a la revista *Socialist Review* el cèlebre “**Manifest Ciborg**”, una de les bases del **feminisme posthumà**. Mitjançant la figura del ciborg, **Haraway** qüestionava, igual que la filòsofa italoaustraliana **Rosi Braidotti**, els dualismes que havien regit els **sistemes de domini i opressió occidentals**: animal/humà; màquina/humà; blanc/negre; home/dona.

Com a contrapartida, **Haraway** establia **el ciborg com la base d'una política feminista, antiracista, ecologista i anticapitalista** formada per individus amb una identitat gens essencialitzada, més aviat híbrida i difusa, que establissin coalicions entre ells sobre les bases de l'afinitat i no pas de la identitat, un concepte que, segons la seva opinió, **facilitava la victimització dels exclosos**. Aquí rau una altra coincidència amb el pensament de **Braidotti**, car ella també demana coalicions que transcendeixin la **identitat** i, en el seu cas, es basin en la **interdependència**.

Amb el **rebuig als dualismes essencialitzants**, les dues filòsofes són les garants d'un corrent feminista posthumà que reclama **una visió feminista sobre la tecnologia**, en contraposició a aquelles línies feministes que han fet una esmena a la totalitat al pensament científic occidental per considerar-lo exclusivament patriarcal, militar i destinat a explotar la Terra. Irònicament, el treball de **Haraway** mostra fins a quin punt certes teories feministes, en la seva visió de la relació entre **natura i tecnologia**, no han fet res més que **reproduir els sistema masclista contra el que combaten**.

Els vincles entre **tecnologia, éssers humans i animals** han constituït la base dels pensaments de l'autora sobre com construir una filosofia de vida per un món assolat pels efectes devastadors de **l'escalfament global**. *Staying With the Trouble* (*Seguir con el problema*, ed. Consomni, 2019) és el llibre que ho desenvolupa, partint de la idea que la societat, a partir d'ara, ha de treballar pel desmantellament de les dinàmiques econòmiques i socials que han abocat el planeta al **desastre** (capitalisme, sexism, etc.) i ho ha de fer en col-laboració amb la resta d'éssers no humans.

Subscripció al butlletí Rep les novetats d'*El Temps* al teu correu:

Haraway bateja aquesta nova etapa com a **cthulucè** –en honor a una espècie d'aranya i no pas al monstre de **Lovecraft**–, i la caracteritza com l'època en què la humanitat ha de treballar **amb la resta d'espècies** per viure i morir en un món malmès per la seva activitat. La proposta de l'autora té tot el sentit del món si veiem els efectes dels focs incontrrolls a **Austràlia**, on mil milions d'animals han perdut la vida, fins al punt que algunes espècies estan amenaçades d'extinció. Amb el mot **cthulucè**, a més a més, l'autora rebutja el concepte d'**antropocè**, emprat oficialment per descriure l'era en la qual vivim, on les accions humanes han alterat el clima i els ecosistemes del planeta. Per a ella, el mot se centra en les causes que han portat la Terra a la **catastrofe** i no pas en les solucions.

Una altra noció important en el pensament de **Haraway** és l'aposta per crear parentescos que escapin els llaços de consanguinitat que incloguin espècies no humanes (**espècies companyes**) i que estiguin orientats a crear polítiques de reducció de la població humana, tot reconvertint el planeta en un indret habitable. Tal com apuntuen els militants **xenofeministes**, hereves del **pensament tecno-ecològic de Haraway i Braidotti**, la noció de parentesc de **Haraway**, i el lema amb que l'ha resumida, **Fes parents, no bebès**, ha estat mirada amb recel per algunes teòriques i activistes, que asseguren, amb raó, que històricament la reducció de la natalitat s'ha fet atenent a criteris de gènere i ètnia, com l'esterilització forçosa de dones llatines o gitanes a llevant o els avortaments selectius de nenes a la **Xina** o l'**Índia**. Malgrat que **Haraway** n'és conscient, *Seguir con el problema* no acaba de dissipar els dubtes de com fer-ho possible sense avalar l'eugenèsia.

Gràcies a la seva formació com a biòloga, l'autora ha passat gran part de la seva carrera acadèmica analitzant **com es realitza la ciència a llevant i, sobretot, quins són els biaixos de gènere i ètnia que influeixen en la producció de coneixement**. *El patriarcado del osito Teddy* (Sans Soleil Edicions) mostra com els diorames, amb espècies d'animals caçats i dissecats, del Museu d'Història Natural de Nova York es van crear per encimellar l'**home blanc i el seu estil de vida capitalista**. El llibre, publicat fa uns anys, és una ampliació d'un article que l'autora va publicar el 1985 a la revista *Social Text*. Sis anys després veuria la llum el recull d'articles *Simians, cyborgs and women. The reinvention of nature*, que a banda de qüestionar la lògica patriarcal i especista del pensament contemporani, conté un interessant repàs històric i geogràfic sobre la concepció del gènere, a l'article *Gender for a marxist dictionary. The sexual politics of a word*.

L'anàlisi de la creació del pensament contemporani, i dels biaixos dels qui el creen, la va portar a encunyar el terme **coneixement situat**. Amb el concepte, **Haraway** volia explicar que, per una banda, la visió del qui fa la ciència està condicionada per les seves experiències i **cosmovisió**, derivades de la posició social que ocupa. La idea de coneixement situat compleix una doble funció: per una banda, desmitifica la mirada científica com a objectiva i universal, mostrant que bona part de la seva producció respon als interessos, les experiències i els punts de vista de subjectes blancs, **masculins, capacitats i heterosexuals**. Per l'altra, reivindica el coneixement produït per subjectes que han estat exclosos de les institucions on es produeixen –hospitals, universitats, museus, etc.– com a necessaris per entendre la realitat en la seva totalitat. Així doncs, **Haraway** ens ofereix un marc des d'on explicar per què els assistents d'intel·ligència artificial tenen nom i veu de dona; per què no hi ha emoticons sobre la regla; per què no hi ha tiretes que tingui el color de la pell de persones no blanques, o per què l'endometriosis ni ha estat gaire investigada ni ha esdevingut una de les malalties triades per *La Marató de TV3*. Nota: l'actriu i poeta **Estel Solé** hi vol posar remei.

Tanmateix, la idea de coneixement situat ha estat duta a l'extrem per certs sectors de la militància i acadèmia feminista. Han acabat defensant que, si tot saber és situat, qualsevol coneixement produït per un individu és incontestable, car ningú més està en les mateixes condicions per interpretar el món d'aquella manera. Així doncs, aquesta visió del saber situat acaba convertint la identitat i, sobretot, les circumstàncies materials opresives que la conformen, en un argument d'autoritat, dificultant el diàleg entre persones diferents. Reconstruint tot allò que la mateixa **Haraway** havia volgut desfer amb la teoria **ciborg**: les polítiques feministes basades en una visió essencialitzadora i victimista de la identitat.

Així doncs, tal com passa amb els **gremlins**, que si mengen passada la mitja nit es converteixen en criatures pinxes, el pensament de la **Mare Monstre Haraway** també ha parit criaturetes que, si no es tracten amb cura, poden resultar força indesitjables.

Subscriu-te a *El Temps* i tindràs accés il·limitat a tots els continguts.

ETIQUETES

ciborg • Donna Haraway • feminism

MÉS POPULARS

1. **Per què els advocats de Puigdemont són optimistes amb el suplicatori?**

Llarena demana el suplicatori al Parlament Europeu
Per **Manuel Lillo**

2. **Convulsió en la conselleria d'Esquerra Unida**

La marxa del secretari autonòmic Ignacio Blanco agreuja l'incident intern a Transparència
Per **Moisés Pérez**

3. **La premsa internacional se sorprèn de l'impenitent del Suprem a Junqueras Món**

Per **Pasqual Espí**

4. **Torrevella Salud, els clarobscur de l'hospital que vol revertir el Consell**

Retrat del departament sanitari que el Govern valencià vol tornar a mans públiques en 2021
Per **Moisés Pérez**

5. **Quan la llei d'amnistia perpetua la impunitat franquista**

Com les institucions judicials espanyoles arxivaven les investigacions sobre els crims de la dictadura
Per **Moisés Pérez**

Els 20 més populars

PUBLICITAT

Primera convocatòria del Premi a la millor iniciativa social en l'àmbit energètic.

PUBLICITAT

Ficcions

Ficcions

és per a tu

PUBLICITAT

ETIQUETES

ciborg • Donna Haraway • feminism